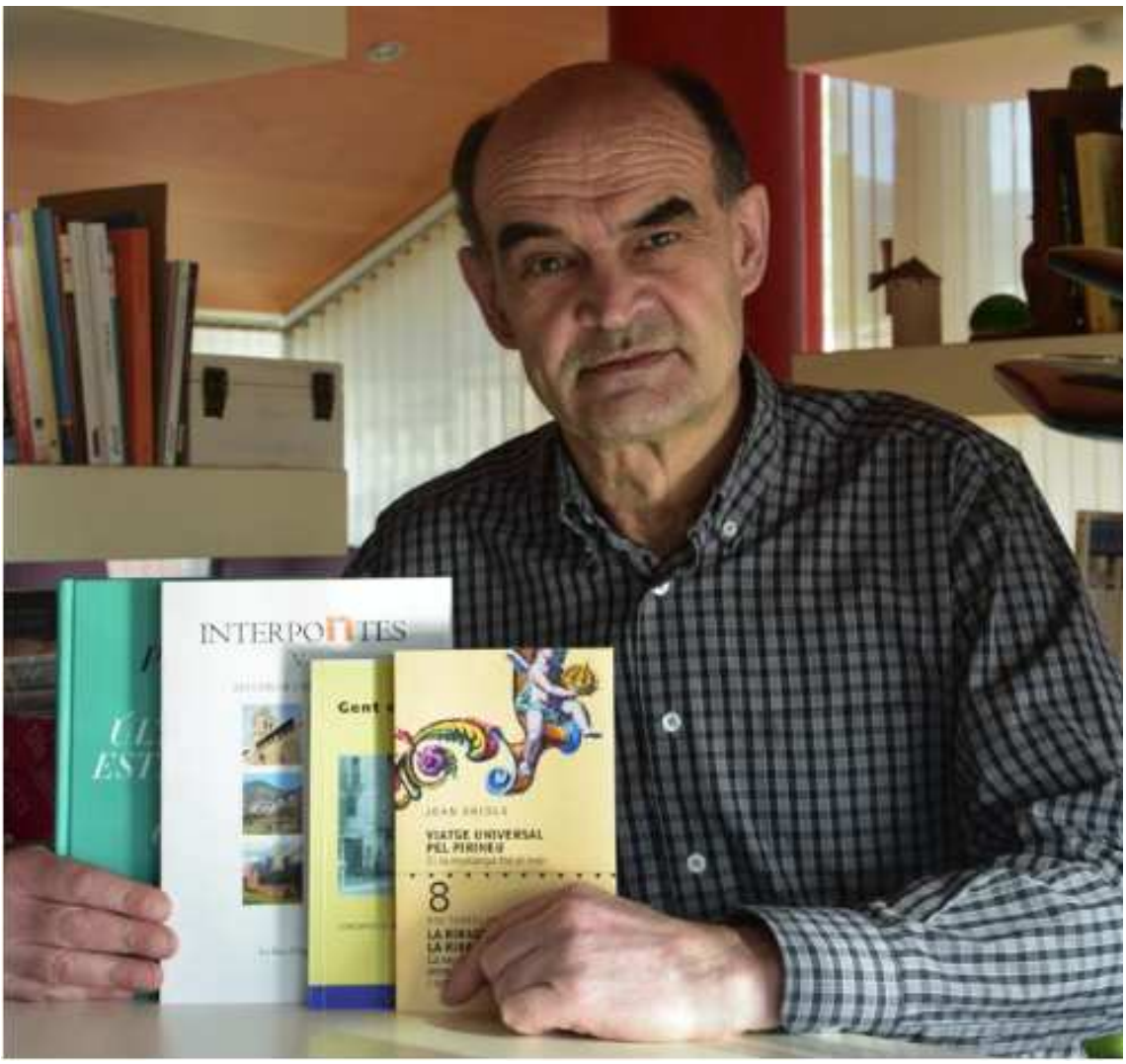
viure als pirineus

Viure als Pirineus, 21/04/20

El Pirineu afronta Sant Jordi amb gairebé un centenar de novetats editorials

Mitja dotzena de les novetats són en aranès, com 'Ereus dera tèrra', (Pagès Editors) del síndic Francés Boya

Isidre Domenjó, president de l'Associació Llibre del Pirineu/ID

L'**Associació Llibre del Pirineu** presenta en un catàleg prop d'un centenar d'obres amb algun tipus de vinculació a aquest territori. Aquest fulletó, que inclou les novetats editorials dels darrers dotze mesos i que habitualment es podia trobar imprès durant la Diada de Sant Jordi, està de moment disponible en format digital i la idea és que més endavant també ho estigui en paper. A

més, per primer cop s'ha inclòs en aquest llistat un apartat específic de llibres en aranès. 'Ereus dera tèrra', del síndic d'Aran, **Francés Boya**, és un dels cinc que hi figura, mentre que gairebé una cinquantena d'obres pirinenques més estan classificades segons el seu gènere o temàtica, ja sigui història, narrativa, natura, literatura infantil i juvenil o poesia.

D'entre totes les obres recents publicades en llengua aranesa, **Maria Àngels Ros**, bibliotecària de la Biblioteca de Salardú (Val d'Aran), recomana la de 'Bestiauuu! Amàs poetic de bèsties, bestiòtes e bestieses' (Conselh Generau d'Aran, 2019) de **Xavi Gutiérrez Riu**. Es tracta d'un recull de trenta poemes que van acompanyats per una il·lustració de **Ricard Novell**. Aquest, a més, està dirigit a tots els públics i dedica un escrit i un dibuix per a cadascun dels animals que es poden trobar a la Val, a més d'un vocabulari relacionat amb aquesta fauna.

Ros també aconsella adquirir aquest Sant Jordi l'obra 'Ereus dera tèrra' (Pagès Editors, 2019), de l'actual síndic d'Aran, **Francés Boya**. El llibre aborda els debats clau dels territoris de muntanya des d'una introspecció en l'experiència vital de l'autor, sense ser una autobiografia i a partir de la voluntat personal d'acostar-se a tots aquests temes. Tot i això, té pinzellades autobiogràfiques de la família i l'entorn de Boya, encara que en un gruix important no ho són, segons la bibliotecària.

Per la seva banda i sobre aquesta mateixa obra, el president de l'Associació Llibre del Pirineu, **Isidre Domenjó**, diu que l'autor posa un èmfasi especial en la realitat i la cultura de la Val i que en parla dels seus reptes de futur. A més fa una mirada a les problemàtiques actuals, com ara el canvi climàtic, la despoblació o l'impacte que té en aquest espai geogràfic l'economia globalitzada.

Mentre, pel que fa a les novetats de l'àmbit de l'Alt Pirineu, Domenjó en destaca 'Per terres de... La Ribagorza, la Ribagorsa, la Ribagorça aragonesa' (Editorial

Andorra i Edicions Salòria) de **Joan Obiols**. Es tracta d'una obra que forma part de la col·lecció del mateix autor anomenada "Viatge universal pel Pirineu. Si la muntanya fos el món" i on es proposa un recorregut amb un caire molt "personal i intimista". El president de l'Associació Llibre del Pirineu també apunta que Obiols **"ha trepitjat tots i cadascun dels 450 pobles del Pirineu i, per tant, en pot parlar en propietat".**

Al llistat de recomanacions també s'afegeix el cinquè volum de l'obra 'Interpontes' (Edicions Salòria), escrita des de l'I**nstitut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell** i que aplega diferents articles de caire històric i d'altres matèries de coneixement. En aquest sentit, Domenjó indica que altres entitats com el **Grup de Recerca de Cerdanya** fan el mateix amb la publicació 'Era' (Editorial Salòria), així com també l'**Institut d'Estudis Ribagorçans** en la seva revista que editen cada any.

Per la seva banda, Ros recomana 'Canto jo i la muntanya balla' (Editorial Anagrama, 2019) d'**Irene Sola**. Així, diu que l'obra la va "impactar molt" quan la va llegir per primer cop i en destaca la "qualitat literària i la complexitat narrativa". L'autora, afegeix, s'endinsa en una història plena de llums i ombres, de desespers i esperances, i ho fa amb una veu neta, clara, com la d'un rierol que baixa per un terreny abrupte.

Recomanacions de 'clàssics' en aranès i en clau pirinenca

Pel que fa als clàssics aranesos, Ros destaca 'En vacances' (Pagès Editors, 2007) de **Toni Escala**, publicació que va guanyar el Premi Internacional 'La Gàrdia en Jaune'. Es tracta d'una novel·la policíaca que transcorre en una estació d'esquí i que té "molts bons tocs" d'intriga, segons la bibliotecària de Salardú.

Mentre, el president de l'Associació Llibre del Pirineu posa en relleu l'obra 'Vademecum Aranense: Era Val d'Aran a trauèrs era sua llengua' (Conselh Generau d'Aran, 1999) de **Jèp de Montonya**. Així, veu interessant l'obra perquè aquesta és un "recull del patrimoni escrit en aranès" des del segle XII al XX.

Un altre dels clàssics que recomana és 'Gent del Sud' (Club Editor, 1964 -reedició al 2001 per Garsineu Edicions-) de **Concepció G. Maluquer.** En aquest cas, destaca el llibre com "una de les primeres novel·les pirinenques editada a mitjans del segle XX" i explica que aquest "entra en profunditat en la societat pirinenca d'aquella època".

Finalment, Domenjó també opta per 'Últim estiu a Ordino' (Editorial Columna 1998 -reedició al 2018 per Editorial Andorra-) de **Joan Peruga**, ja que la protagonista de l'obra "és una dona de la família Areny-Plandolit, una nissaga andorrana de llarga trajectòria" en la qual el lector es quedarà "frapat" des d'un primer moment.